

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopenne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se, blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Učiteljstvo“.

„Slovenčev“ hefaist zvaril je nekaj nestvor v svoji kovačnici ter ga razpostavil strmečemu »katoliškemu ljudstvu« dne 2. oktobra t. l. v predalih »Slovenčevega« moniterja št. 226. pod firmo »učiteljstvo«. Umotvoru se takoj spozna, da ga je njegov mojster skoval v potu svojega obritega obraza s pravo jezuitovsko natančnostjo, a kljub tej finesi štrle iz vseh koncev in krajev ostanki slavnoznanega »katoliškega« žlindre. Ko bi ga stvaritelj le malo delj časa pustil v ognju, dobil bi slednjič pravo pravcato kovaško »žlindro«, ki bi ne imela nikake prave »forme«. »Slovenčev« hefaist naj nam torej oprost, ako denemo ta njegov »umotvor«, dolg 78 vrst, malo pod naše kladivo, da vsaj vidimo, kako je zvarjen, če bo držal ali ne.

Prvi okrasek »tega umotvora«, daje »katoliška cerkev« — prav po teoriji »blazenega Liguorija« — edina prijateljica ljudske omike in učiteljstva, je prav slabo pritrjen. Evo malo dokazov: »In Dörfer dürfen keine Schulen gehalten werden.« — Mesto Lübeck je l. 1253. hotelo ustanoviti javno šolo ter prosilo papeža, da dovoli to šolo — toda boj je trajal celih devet let, a meščani so jo smeli le pod pogojem ustanoviti, da bo pod cerkvenim nadzorstvom. V početku 15. stoletja so tožili meščane mesta Hamburg pri papežu Bonifaciju IX., »da hočejo ustanoviti več nepotrebnih šol, češ, saj zadostujejo obstoječi dve šoli popolnoma.« Papež je odposlal na lice mesta opata Konrada iz Paderborna z ukazom, da preišče vso zadevo. Mož je prišel ter zaukazal zapreti šolo, žugaje, da izobči vsakogar, kdor se protivi temu povelju.

To so le nekatere cvetke iz ogromnega šopka, ki ga je povil »klerikalizem« v prid ljudske izobrazbe. Ako bi hoteli slediti zgodovini, navedli bi lahko še nebroj dokazov, dodajemo pa le še jednega iz najnovejše dobe. Ko so Lahi posedli mesto Rim, bilo je v tem svetem mestu

ravno 400 cerkva, pa niti jedne ljudske šole, kot nepobiten dokaz, kako je skrbela »klerikalna monarhija« za ljudsko izobrazbo. In šele Lahi so ustanovili l. 1870. prve ljudske šole v Rimu. Da je pa bilo Laško svoje dni pravi eldorado raznih samostanov in svečenikov, priča prav jasno statistika iz l. 1865., kajti takrat je bilo na Laškem nič več kakor 40.000 raznih menihov in nun, ter 41.189 svetnih duhovnikov.

Istotako pa povdarjamo tudi danes iznova, da »klerikalci« niso imeli nikdar in ne bodo imeli srca za ljudskega učitelja, kajti takrat, ko so imeli vso moč v rokah, ob času konkordatske dobe, bilo je učiteljstvo suženj v pravem pomenu besede — takrat, prijatelji, bi pokazali, kje ste imeli ono »zlatro srce« za ljudskega učitelja, katero ste izkopali šele sedaj. In kar smo že zadnjič dokazovali, pokažite dejanski, da so vaše besede dejstvo, ne pa le »frazo«. Ozrimo se le na sveti deželi Tirolski in Predarlški. Tam je vaša domena, tam kraljuje klerikalizem v vsej svoji bliščobi in nagoti, a ljudsko učiteljstvo je tam tako sijajno plačano, da jih mnogo, mnogo mora iti v počitnicah v planine kot navadni planšarji, ker je njih plača »preknežja«...

Kar se pa tiče »krščanskih korifej učiteljev« Schwammelja, Mosserja — kje pa je ostal Jaklič? — bi bilo pač odveč, ko bi izgubljali kako besedo o njih, ker drugače si bodo domišljavali Bog ve kaj.

Neovrgljiva istina pa je, da se ima ravno liberalizem zahvaliti učiteljstvu in sploh ljudska izobrazba, da je danes na oni stopinji, kakor je, kajti, ko bi liberalizma ne bilo, bi danes tudi ljudski učitelj ne prišel v oni ugled pri »klerikalni« stranki, kakor je. Seveda ta ugled je le pesek v oči nerazodnemu, ali, recimo naravnost, glubemu-analfabetnemu »katoliško-zavednemu ljudstvu« in pa takim kalinom-učiteljem, kakor so »slomškarji«. Vzemimo le zopet

suha dejstva. Pred šestimi leti je prodrla »katoliška stranka« s šestnajstimi kandidati v deželni zbor. In kje je bil tu kak ljudski učitelj kandidat? Prijatelji, odgovorite zakaj ne? Seveda, slovensko učiteljstvo je takrat še spalo, misleč, da mu deželni očetje prostovoljno napeko toliko kruha, da se bo moglo najesti do stega. Ker je pa končno izprevidelo, da mu čakanje ne prinese zaželenega uspeha, vzbudilo se je, ojunalo ter zahtevalo kategorično svojega polnega plačila s tem, da je krenilo po najkrajši poti k svojem cilju — tedaj se je vzbudila »klerikalna stranka« ter zagledala krepko nastopajoče učiteljstvo, dobro vedoča, da je to njeni najhujši sovražnik. In gola resnica je to; kajti dokler ni učiteljstvo seglo v boj, je imela klerikalna stranka prav lahko stališče pri volitvah. In sedaj? »Klerikalni mošnjiki« povedo najboljši, kako težak boj je imela klerikalna stranka ravno v sedanjem času, ko se je volitev udeležilo slovensko učiteljstvo. Škofovi listi, spovednica, misijoni, birma, sv. Rešnje telo, prižnica, posojilnica, konsumi, žlindra, »politično ogledalo«, lemenatarji, kaplanje, župniki, kuharice, organisti, mežnarji in slednjič »zlato zakladi« — vse, vse je šlo v boj, a uspeha ni dosegla klerikalna stranka onega, kakor je mislila. In lahko trdimo, da klerikalna stranka ne preboli tega boja — za to bomo skrbeli ravno mi, ljudski učitelji slovenskega naroda.

Rekli smo, da je ono bahanje, da ima klerikalna stranka srce za učitelja — ker mu je odstopila jeden mandat — zgolj limanica in sicer za take kaline, kakor so ravno »slomškarji«. Ako bi »klerikalcem« bilo toliko za učiteljstvo, kakor sedaj vpijejo, tedaj bi dali učitelju jedno tako mesto, kakor je recimo ljubljanska okolica, kjer so si bili zmage gotovi. Toda odstopili so mu tak okraj, kjer je bila zmaga do zadnjega trenutka v — negotovosti. Seveda, potem bi pa vpili: prav vam je, zakaj ste pa zoper njega delali — za to je pa padel; ako bi bili za njega bi zmagal.

Za ono spoštovanje, ki ga vaše »razsodno ljudstvo« izkazuje »krščanskim« učiteljem, vas pa prav »cifrasito« zahvaljujemo. Nočemo odgrinjati plašča krščanske ljubezni — od vaših »slomškarjev« ter kazati razsodnemu ljudstvu slovenskega naroda njih nagoto, ker se nam smilijo; trdimo pa lahko in to s ponosom, da živimo ljudski pionirji kljub vašim, prav peklenskimi hudobijam, s katerimi izpodkopujete ljudskemu učiteljstvu tla med ljudstvom, veliko večje spoštovanje, veliko večjo ljubezen, kakor pa vi »ljudski osrečevalci«. Ne zlorablajte več sv. Rešnjega telesa, molitev, Boga, spovednice, prižnice in pekla, in agitujte le s samo besedo, videli bode, kje je razsodno ljudstvo. —

Ljudski učitelj.

V Ljubljani, 10. oktobra.
Slovaki in volitve.

Slovaki so z izidom volitev precej zadovoljni. Slovaška narodna stranka je po mnogih letih zopet aktivno nastopila ter more biti na svoje uspehe ponosna. Izvoljeni poslanci so resni in izkušeni politiki, ki bodo postopali taktno in previdno ter si bodo znali pridobiti zaupanje vlade. Ogrska postane močnejša, ako so njeni narodi zadovoljni in če sodelujejo vsi za napredek ter za ogrsko državno pravo. Slovaški poslanci torej ne bodo delali v parlamentu nikake pretirane in izzivajoče politike, nego bodo skušali zjediniti interese svojega naroda z interesi države. Kateremu klubu se pridružijo, še ni gotovo. Morda se ustanovi poseben klub nemadarskih narodnostij. Skratka: Slovaki nočejo biti šovinisti, ker bi tako ne dosegli ničesar, nego hočejo biti realni oportunisti.

Volitve na Reki.

Na Reki je zmagal Madjar — grof Batthyany z 839 glasovi proti italijanskemu profesorju Zanelli, ki je dobil 505 glasov. Za Madjara so glasovali na poziv vodje reških Hrvatov, Barčića in »Novega Lista« tudi Hrvati. Italijanski Rečani so

LISTEK.

Ženska v družini in v družbi.

Predavala gđ. Zofija Kvedrova v „Mestnem domu“ dne 29. septembra t. l.

(Dalje.)

Gotovo bi žene kaj dosegle, ako bi ne bile tako boječe, tako nesamostojne. Nikakega čuta solidarnosti ni med njimi, vsaka misli le na-se, vsaka ceni sama sebe tako malo, da ni čuda, če jo izrabljajo povsod. Moški ne prevzame kake službe za 30 gld., a glej, pripodi se tropa žensk in začne se barantanje: za 25, za 20, — kaj še, za deset goldinarjev jo dobi, ki bo prav tako vestno in zvesto opravljala delo, za katero bi bil moral plačati moža po 40 gld. Karakteristično je, da so ravno ženske, ki imajo vendar vsaj nekaj izobrazbe, vsaj nekaj inteligence, v tem oziru najslabše. Glejte služkinje! Vsaka ve, koliko je vredno njeno delo, ako je imela njena prednica več, zahteva tudi ona več; ako se več nauči, ako več zna, zahteva tudi večje plačilo. In tako je prav! Kakšno mnenje pa ima taka ženska o sebi, ki dela za 10—15 gld. ves mesec po 10 ali 12 ur na dan! Kako pa hoče in

more zahtevati, da jo spoštujejo drugi, ako ceni sama sebe in svoje delo tako nizko! In če bi še ničesar ne znala, ničesar ne vedela in razumela. Ali morala je dlje časa hoditi v šolo, kakor njene tovarišice, ki so sedaj hišine ali kuharice in ki imajo po 8 do 12 gld. na mesec in še prosto stanovanje in hrano. Ona je morala obiskovati še kak kurz ali pa je morala par mesecev ali vse leto zastoj prakticirati in glej, kaj je dosegla! — Nič! — Reklo se bode: posameznik je tu brez moči; tako je pač, treba se pokoriti! Jaz pa pravim: tako je, ali lahko bi bilo drugače, tudi cena moškemu delu je padala, vedno se je še kateri našel, ki je iz sile delal še ceneje — a danes tega ni. Vsi sloji delavski, rokodelski in uradniški, gledajo na to, da nihče cene njihovega dela ne znižuje, tudi nihče iz njihove srede ne. Nečastno in zaničljivo dejanje se smatra, ako pride kdo in skuša s tem priti do zaslužka, da ponuja svoje delo ceneje, kakor ga opravlja njegov srečnejši tovariš v službi. Ženske te skrupuloznosti še ne poznajo — ali vsaj večina ne. In to je žalostno. To kaže, kako malo je še razvit v njih čut za javnost, za samostojnost. Prisiljene so, iskati si kruha v prodajalni, v komptuaru, v pisarni, a samostojnosti in samozvesti

jim manjka. Sila, a ne lastni nagon jih tira, da same skrb zase. Nepripravljene in plahe stopijo v socialno borbo, vsaka beseda jih zastraši, preponižne so in prepohlevne ter ne vedo, da dostojen, a energičen nastop bolj imponira, kakor pretirano ponižna skromnost. In izolirane so, same so. Doma jih niso odgajali za družbo, zato so v službi tako boječe in slabe. In pri tem so še sebične. Da, sebične. Gre se jim samo za svojo osebo, za svoj blagor in če bi tudi s svojim činom indirektno oškodovale druge, se ne poštenosti svojega postopanja niti ne zavedajo. Ne vedo, da ima človek dolžnosti tudi proti drugim ljudem, ne samo proti sebi in svojim sodnikom; ne čutijo se enake in jedne z drugimi v svojem sloju. Na jedno stran so pretirano ponižne, na drugo stran, kjer bi morale biti naklonjene, odkrite in prijazne so ponosne, domišljave in nadute. Pri moških niso stanovski predsodki nikdar tako razviti, kakor pri ženskah, moški niso nikdar tako malenkostni, kakor ženske. To je sicer naravno, ker so ženske bolj izolirane, ker ne pridejo toliko v dotiko z drugimi sloji, kakor moški, častno in lepo pa to gotovo ni.

Naloga ženske emancipacije je, te nejednakosti izjednačiti, obuditi v ženi

težnjo po naobrazbi in spopolnemanju sebe, obuditi čut solidarnosti s svojim slojem, zatreti stanovske predsodke in gojiti družabnost v širšem smislu. Prva žena družbe naj bi lahko govorila z zadnjo kravjo dekle, odkritosrčno in naravno in brez domišljavosti. Ako ima fin takt, ako je plemenita in razumna, storila bo to v načinu, ki ne bo puščal tudi zadnji dekli občutiti, da je nizka in, da je malo, storila bo to v ljubeznivem, odkritosrčnem tonu, ki vzbuja zaupljivost, a ob jednom spoštovanje. Ne mislim oni »sich gemein machen« z vsemi, ampak razumno, odkritosrčno zanimanje za vse, tudi za najnižje, najnevednejše zanimanje, ki izobrazenega človeka le časti in krasi.

Cilji novega ženskega gibanja zamorejo se doseči le potom organizacije. Posameznik je slab, kjer se jih pa združi več tam je delo lahko in hvaležno. Organizacija je potrebna. Vse se združuje: uradniki, učitelji, trgovci, rokodelci, delavci. Združujejo se, ker jim je le tako mogoče varovati in negovati interese svojega stanu, združujejo se, ker se v družbi, v društvu lažje naobrazujejo, kakor vsak sam zase. Spodbujajo se medsebojno, krepijo in napredujejo. Skoro vsako društvo, vsaka organizacija ima dve nalogi, poboljšati svojim udom mate-

seveda besni, a tudi zagrebški hrvatski časopisi graja postopanje Hrvatov. Toda »Novi List«, dokazuje, da je zahtevala taktika, da so postopali Hrvatje tako, in gotovo je, da niso glasovali za Madjara brez posebnega vzroka.

Smrt emirja Abdur-Rahmana

v Afganistanu je duhove v Angliji pač nekoliko razburila. Naslednik emirja bo sicer bržčas njegov najstarejši sin, Sirdar Habibullah-Chan, ki je Angležem naklonjen, a ker ne vlada v Indiji direktno prestolonasledništvo, marveč takozvani seniorat, je vendar tudi mogoče, da zasede prestol starejši princ vladajoče rodbine, v Bokhari živeči ter Rusom prijazen Ishak Chan. Angležem in Rusom gre sedaj zato, kdo bo pač v bodoče vladar Afganistana, oba naroda sta pri tem interesovana, ker prodirata v Azijo, zato se bojita obe državi, da ne bi prišel na prestol njima nenaklonjen prestolonaslednik. Zato hoče tudi indijska vlada vse storiti, da zmaga najstarejši sin umrlega emirja. Mogoče celo, da pride pri tem do kakih prask; vlada je poslala precej vojaštva v Kabul. Indijska vlada je v veliki zadregi in se boji, da bo porabila Rusija priliko sedaj, ko je angleška armada v Južni Afriki ter bi prodrla dalje v Azijo. Zato hoče tudi Indija svoje čete pozvati nazaj.

Vojna v Južni Afriki.

Nezadovoljstvo v Angliji se širi. Poleg drugih listov piše »Sunday Spezial«: Vzlic vsemu naporu vlade nezadovoljnost radi dolgotrajnosti vojne narašča. Vlada ima vsak dan manj zaupanja pri svojih zaupnikih. Potrpežljivost ljudstva je skoraj pri kraju. Kabinet Salisburyja kritizujejo jednako ostro njegovi prijatelji in nasprotniki. Položaj je zelo resen. Oficialno se poroča, da je bilo od začetka vojne do sedaj ubitih 824 častnikov in 16.648 mož. Čudno ni torej, da se je razvila velika agitacija proti vladi in zlasti proti Chamberlainu. Celo konservativci zabavljajo. Poslanec Churchill, ki je bil v vojni ujet, a je zopet ušel, je imel te dni govor, v katerem je odkritosrčno povedal, da položaj v Južni Afriki danes ni boljši nego slabši. Treba je večje armade, ki pa bi morala biti boljša kakor doslej. Churchill je očital vladi, da južnoafrikan-skih razmer se sedaj ne pozna, da vse grožnje, krutosti in proklamacije ne izdajo proti Burum prav nič, nego le močna vojska. Toda odkod naj vzame Anglija novo in boljšo armado? »Sunday Times« poroča, da bo vojna trajala vsaj še mesec dni. Zato treba utrjene čete poklicati domov, poslati pa na bojišče nekaj tisoč novih jezdecev in vsak mesec po 8000 konj. Kitchener poroča, da so izgubile operacije ob meji Natala na svoji važnosti. 6. t. m. se je vršil severnovzhodno Vugheida boj. V gorah Halagate je imel Hamilton boje. General Methuen zasleduje Delareyja in Kempa, ki sta porazila Kekewicha. V Kaplandiji imajo močne oddelke Wyburgh, Fouche, Wessels in Scheepers. Za vsemi gredo Angleži. Boji

rično stališče in izobraževati jih. Oboje je med seboj v tesni zvezi. Človek, ki stremi za naobrazbo, skušal bo svoje duševno obzorje razširiti, trudil se bo, da svoj temperament zahtevam prave omike prilagodi, da svoj značaj okrepi in svoje mišljenje oplemeni in poboljša. Navadno, prosto vegetiranje brez razvedrila, brez oddiha, brez lepših ciljev, brez duševnega življenja, mu ne bo več zadostovalo, želel si bo višje, spoznaval bo pravo vrednost dela in pravi smisel napredka. Iskal bo ugodnejših eksistenčnih pogojev, prizadeval si bo, da mu njegovo delo prinese tudi še drugega plemenitejšega plačila, kakor je sam kruh in obleka. Organizacija pa bo tudi one svoje ude, ki za višje ideje, lepše cilje nimajo smisla, katerim je žep edini malik, pripeljala na druga pota. Videli bodo, da niso vsi ljudje taki, kakor so oni, začeli bodo misliti in z razmišljanjem prišla bosta tudi razum in dobra volja.

Tu v Ljubljani se je ustanovilo pred kratkim prvo splošno slovensko žensko društvo. Društvo ni strankarsko društvo, ustanovilo se je iz resnične potrebe, njegov cilj je buditi in navajati žensstvo k samovzgoji, k naobrazbi, k samostojnosti in zavednosti. Društvo je že zasnovalo svojo knjižnico, katera se še popolni, od-

se vrše vsak dan. Roberts je razdeljeval v Londonu kolajne med povrnivše se vojake in branil vlado in Kitchenerja, češ, da storita vse, da se vojna konča čim preje ter pozivljaj narod, naj jim zaupa.

Dopisi.

Iz Gornje savinske doline,

7. okt. Ves gornjegradski okraj mora zopet postati črn, tako so sklenili gospodje iz farovžev, na čelu jim prosluli nadbikar. In sestavili so imeniten vojni načrt! V prvi vrsti se je treba polastiti in dobiti v pest vse občinske zastope, potem pa s tako ojačenimi močmi udariti z vso silo po naprednem, toli sovražnem okrajnem zastopu in okrajnem šolskem svetu. Izboren načrt to, samo vprašanje je, ako se bo dal izvršiti.

Sicer se je prvi naskok posrečil. Mozirje je padlo, Ledeni mož s svojo hribovsko gardo je zmagal. Mozirje, nekdanj tako probujen napreden trg, kako si srečno prijedral v svoji zaspanosti pod klerikalni jarem, pod komando Ledenega moža, tega oboževatelja — ženskih kril.

Ženska krila! Pri teh se vedno spominim slavnega nadbikarja, »najvišje pove-ljujočega« črne armade v našem okraju. Ni davno tega, kar se je potikal ta gaspud po Bočni okrog ter agitiral za občinske volitve, njegovo delo baje sedaj nadaljuje neko postarno, pa še nepečeno zeleno popče, ki je tako pametno, da celo čuje — travo rasti!

Hvala za Vaš trud in vaše nasvete, prečastiti! Ti so nam odveč, ti zaležejo, samo kaj pri Vaših umnih bikorejcih, mi smo pa Vašim nasvetom že zdavna odrasli. Pojte se solit g. nadbikar! Ostali bi raje doma ter uživali slast pogleda na ona riseča krila, saj me razumete, ali bi se pa odpravili raje zopet v Švico na stroške deželnega odbora **kloštre** ogle-dovat. A propos! Torej deželni odbor vam je naklonil podporo za potovanje? Glejte no! Pa je menda vendar niste Vi kot odločen in strasten nasprotnik nemškega deželnega odbora odklonili! Kaj še; »ei-nem geschenkt« Gaul schaut man nicht in's Maul, kaj ne da! Pa živinorejo bi imeli študirati. Da, da! A čemu to? Saj je veliko prijetneje pohajati — kloštre, nego potikati se po nečednih hlevih; no, končno pa imate itak sami doma dovolj bikov najrazličnih pasm in vrst! A bodi, kakorkoli, resnica je le, da ste do-bili lepo podporo, no, in treba Vam bo vsekakor, da boste pokazali zato svojo hvaležnost. Le glejte! Pa pravijo hu-dobni jeziki, da baje te nič prav dobro ne poznate. A to je obrekovanje, zgolj obre-kovanje, saj vem! O prav dobro mi je znano, s kako izredno ljubeznijo in hva-ležnostjo se oklepate svoje matere. To je prav, to je lepo, to je vzvišeno, to je v resnici krščansko! Ne gre mi pa v glavo nasproten slučaj. Čujte, pravijo, da daje liberalni okrajni odbor podporo za slepce neki revni slepki v Kokarjah, ki pa

prlo bo bralno sobo v kateri se bodo dobili razni domači in tuji časopisi. V Ljubljani je mnogo žensk, ki imajo še par ur prostega časa na razpolago, katerega inache potratijo v praznih razgovorih, sedaj ga lahko porabijo v čitanje, v dopolnjevanje svoje vzgoje. Človeška vzgoja ni nikdar dovršena. Najprvo so nas vzgajali drugi, življenje samo nas vzgaja ali, ako se mi sami ne vzgajamo, ostanejo od vsega le fragmenti in mi smo vedno odvisni od slepega slučaja. Čitanje ni po-trata časa, izobraženemu človeku je čit-anje potreba, kakor mu je potreba še vsak dan omiti. S čitanjem se duh krepi, duševno obzorje širi, s čitanjem spozna-vamo sami sebe in življenje. Vsak ne more oskrbeti si lepe, dobre knjižnice, vsak ne more vedno in vedno trositi na knjige. Kdor pa ne čita razumno in s prevdarmom, kdor čita vse, kar mu pade v roko, kdor čita indijanske povesti in Cankarjeve novele, nemške petkrajcarske romane in Tolstojeva dela z enakim vžitkom, temu je skoro bolje, da niti takrat ne čita, kedar se vsako drugo leto enkrat zmoti kaka knjiga v njegove roke. Kdor več čita, temu se kmalu pre-budi zdrav presodek, razumna kritika.

(Konec prih.)

ni slepa, pa baje zato, ker jo je njen sin, živeč v obilnosti in blagostanju. — za-vrgel.

Sicer se je pa čulo, da se je dotični sin okrajnemu odboru celo v nekem časopisu zavezal, da mu bode vse te pod-pore povrnil — v najkrajšem času. To se dosedaj še ni zgodilo, toda ni treba misliti, da bi bili morda gospod na to pozabili, ne, bog ne zadeni, samo ne zaupajo ne tem preklicanim liberalcem, da bi jim pod-poro prav izračunili; da bi pa oni pre-malo plačali, tega pa ne! Bodo pa z ra-čunom tako dolgo počakali, da bodo gaspud sami sedeli v okrajnem odboru, ali vsaj v okrajnem šolskem svetu, saj so za to že itak določeni — in poklicani v to, da bodo »metali polena pod noge tem brezverskim liberalcem«, vsaj tako je skle-nil farovski »visoki sod«. Da-li pa bodo drugi odborniki trpeli v svoji sredi ta-kega možakarja-poštenjaka, je sevé veliko vprašanje! — Govoril sem ravnokar o — polenu; poleno in drvo je — jedno. Drvu jednako je ležal nekega lepega večera po srečno prestani bitki s tolikimi in tolikimi buteljškami gospod od Koritne pod mizo v refektoriju, pobit na tla s silno roko nasprotnika R. In to je bil častivreden gospod in pameten mož, Bog mu daj dobro, ki je znal, če je bilo potreba, tudi z bra-hijalno silo zamašiti usta brezstidnim ble-betačem! To se je zgodilo v Nazarju. V Nazarju pa so našli pred nekaj leti v zelo sumljivem položaju kaplana Kakuško — v kravjem hlevu, kar je bil povod, da je moral kar brez odlaganja pobrati šila in kopita z Rečice. Toda stara »ljubezen« ne zarjavi, pravi že pregovor. Pred dobrim tednom so se zopet pripeljali kaplan Ka-kuška s kolesom od nekoč daleč na Re-čico; zavili so kar naravnost gori na Neu-čonovo. Tu gospodarita v ljubezni in strahu božjem dve brhki devici Marija in Ana — popolnoma sami. Pravijo, da prav radi postrežeta z vsem, kar imata, duhovnim gospodom, zlasti pa kaplanom Kakuškove vrste. No, in tu v tej idilični samoti, daleč od ostalega pregrešnega sveta, so se nastanili vse časti vredni gos-pod kaplan in so živeli tu mirno in Bogu dopadljivo tri dni in tri noči — **»prav kakor da bi v zakonu pač bili«**. Ne scandalum detis, ne dajate pohujšanja! zapovedal je nekdanj Kristus učencem. — Da, da! Res je: »Priester und »Damen« sitzen gerne beisammen«.

Kaj pa pravite vi k temu, g. župnik rečiški? Jelite, to je dober vzgled! Kaj-pak, saj ljubezen ne pozna mej! Kaj škan-dal, kaj pohujšanje? Bedak vsak, ki ne izrabí ugodne prilike!

»Ja, ja die Liebe, Liebe ist so schön,
Man muss sie nur so recht versteh'n;
Wer die Liebe nicht versteht,
Der ist ganz einfach — blöd«.

Gospod župnik, vi ste nerazumljivo popustljiv, mehak, pa menda vendar ne mehak zbog spomina — »na dni, ki so bili«! Ali ne veste, da se ljudstvo pohuj-šuje radi Vaše popustljivosti, da se škan-dalizira, češ, da imate za take in jednake slučaje — dvojno mero, jedno za ljud-stvo do skrajnosti strogo, drugo za — gos-pode majljence — do ekstrema priza-nesljivo? Kaj ne, vi se pač v takih slu-čajih ravirate po prislovcu starih pagan-skih Rimcev »Si duo faciunt idem, non est idem«?! Bravo, bravissimo, gospod župnik, le vedno tako naprej, to je naj-boljša agitacijsko sredstvo za nas in izda-več — kakor deset prepričevalnih govo-rov! Toda, potem se ne smete čuditi, da »rasó« v našem okraju liberalci »kot gobe po dežju«! Mnogo dela za našo stvar tudi župnik pri Novi štifti — s svojimi testa-menti. Neposredno, ko bolnika spove, na-pravi njegov mežnar Lekš testament, v katerem sporoča bolnik ves denar cerkvi, v prvi vrsti pa prečastitemu gospodu žup-niku, dočim dobe sorodniki jedva nekaj kronic. In tako napravi vsak v Novi štifti oporoko, ako ima le količkaj premoženja!

Razume se, da ni prav nič sumljivo, ako je vsak testament narejen redno po spovedi, in ni dvoma, da se napravi vsikdar docela »prostovoljno in brez vsake sile«; vprašanje pa je, kako dolgo se bodo še dale prizadete osebe na tako rafiniran način — goljufavati in kako dolgo še bode sodišče trpelo jednake s toliko virtuoz-nostjo sestavljene testamente? Prepričani smo, da bo v najkrajšem času bila tista ura, ko bo mežnar Lekš prenehal biti —

obligatna »priča oporoke«. Takrat pa bodo prenehale tudi raznolične dedščine in vo-lila, gospod novoštiftni, in naj se vam še tolikrat prikaže »Marija« v podobi debele kuharice — pod črešnjo! Ali se razumemo?

Poglejte se, gospodje maziljenci, v temle »ogledalcu«! Ali ste lepi in čisti, kaj ne?! In vi se še nadejate, da bo ljud-stvo take ljudi spoštovalo, da bi se jim pokorilo?

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 10. oktobra.

— **Osebnosti.** Princ Ernest Windischgrätz, ki je bil nekdanj go-renjski državni poslanec, je imenovan taj-nim svetnikom Njeg. Veličanstva cesarja. — Davčni pristav v Ljubljani g. Rudolf Bittner je premeščen v Kamnik. — Vče-raj so se mudili v Ljubljani vseučiliški profesorji v Gradcu dr. Luschin, Rich-ter in Mell, da preiščejo deželni arhiv v svrhu sestave historičnega zemljevida alpskih dežel. — Trgovec v Ljubljani g. Ivan Röger je dobil dovoljenje, da sme sprejeti in nositi papežev pleh sv. Sil-vestra.

— **Brezmejna hudobija.** Goriškima klerikalnima listoma »Gorici« in »Primorcu« je dr. Tuma zelo na poti, in ker mu klerikalna stranka v poštenem boju ne more do živga, skuša ga sramo-titi in mu ugrabiti zaupanje z lažmi. To je od nekdanj duhovniška taktika! Rečena klerikalna lista obujata domnevanja, kakor da je dr. Tuma svoj čas izgubil učiteljsko službo v Postojni in bil takorekoč spoden iz Kranjske zaradi kekega sramotnega dejanja, mej tem ko je notorična resnica, da je bil dr. Tuma kot učitelj v Postojni žrtev svojega narodnega prepričanja, žrtev maščevalnosti nemške birokracije. To notorično dejstvo se drzne zdaj stranka viteza žalostne postave dr. Gredolčiča za-vijati tako, kakor bi bil dr. Tuma storil kaj nečastnega, kaj nepoštenega. Pa naj kdo reče, da pri teh ljudeh ne posvečuje namen sredstev! »Soča« vprašuje kardi-nala Missio, koliko časa bo tako počenja-nje njegove duhovščine trpelo. To vpraševanje je nepotrebno. Kardinal ne bo ničesar storil. Škofje imajo navado, da odklanjajo odgovornost za vse, kar store njihovi duhovniki nepoštenega, ako je to v korist klerikalizmu, s praznimi frazami, ne store pa ničesar, da to preprečijo. Če pa stori kak duhovnik kaj takega, kar ni v korist klerikalizmu, pa bodi še tako pošteno in plemenito, hitro ga zgrabijo za vrat in mu zagroze s suspendiranjem in še s hujšimi kaznimi, če se ne uda. Tako je bilo vedno in tako je tudi na Goriškem.

— **»Čisti kakor solnce«**. V Drežnici na Goriškem so imeli klerikalci shod, na katerem so razni kaplančki ve-zali otrobe. Kaplan Vugo je dokazal svojo lemenatarsko modrost s tem, da je razglasil: »Liberalci imajo namen, odpra-viti duhovne in potem še našo sveto vero«. Ko je Vugo končal to svoje klo-basanje je nastopil njegov tovariš Sedej. Ta je svojega predgovornika še prekosil. Póvzpел se je do trditve: »Vi veste, da smo mi namestniki Kristusovi in Vam le resnico oznanjamo. Mi smo čisti kakor solnce«. Kaplan, ki le resnico oznanja in je čist kakor solnce — to je že več ka-kor čudo. Dejstvo, da se kak duhovnik sploh upa javno izreči take prismodarije ne da bi se mu ljudje na ves glas sme-jali, pač najbolje priča, kako je naš kmet še zaostal in neveden. Duhovniku se na-posled ni čuditi, da kmeta tako vara, saj gre za njegovo nadvlado in za njegovo vedno lačno bisago, ali da je kmeta sploh še mogoče s takimi bedastostmi varati, to je žalostno.

— **Posnemanja vredno.** Itali-janski justični minister je te dni izdal odredbo, s katero se prepoveduje zloraba cerkve in spovednice v politične namene.

— **Prof. dr. Glaser o posl. vit. Berkusu.** Pod zaglavjem »Nekaj spominov« je začel prof. dr. Glaser v »Eдинosti« popisovati razne svoje do-življaje. Izvedeli smo iz teh spominov že marsikatero zanimivost izza polpreteklih časov. V jedni zadnjih števil »Eдинosti« se bavi dr. Glaser tudi z osebo poslanca vit. Berkusa. O njem pravi mej drugim: Iz nobenega »slovenskega« državnega po-

slanca še nemški listi niso toliko norca brili, kakor iz Berksa. »Tagespost« ga je imenovala »Deutscher Reichsritter und Vertreter der slovenischen Landgemeinden in der Umgebung Cilli«. »Der unvermeidliche Traband des Dr. Dečko«; »Grazer Tagblatt«: »Der mandatsbedürftige Reichsritter«; isti list dne 19. febr. 1901 v izdaji: »Sonderbare Sonderausgabe« (na pustni torek za pustno šalo): »Zum Landesschulinspector für Slovenen wurde R. v. Berks ernannt. Für diese Ernennung dürfte der gänzliche Mangel an slovenischen Sprachkenntnissen des unentwegten Gesinnungslovenen in erster Linie massgebend gewesen sein. Man setzt voraus, dass Berks infolge dieses Bildungsdefects zur entsprechenden Nachricht gegenüber den Leistungen der hoffnungsvollen windischen Jugend veranlasst sein wird etc.« »Vitez Berks se je žrtvoval za Slovence, (z dokazi na dan, gospoda!), voljno prenašal vsa zbadanja Nemcev ter delal in čutil vedno za Slovence.« — Torej tiho prenašanje tega opravičenega zabavljanja se vitezu šteje v zasluge. Nemca mora po pravici biti sram, da jeden izmed njihovih plemenitašev berači za mandat slovenskih kmetskih občin. Gospoda moja, tako nizko štajerski Slovenci niso padli še nikdar. Jaz kakor štajerski Slovenec protestiram proti takemu postopanju. Ker sem za časa volitev, meseca januarja, zaradi bolezni bil na dopustu in se nisem mogel pokazati v javnosti, protestiram zdaj in obžalujem, da imajo volilci na slovenskem Štajerskem tako malo zavesti, tako malo ponosa, da se ponižajo za podlago, na kateri se Nemec povspenja višje! Kako so pa ravno v Celju prišli do tako čudnih nazorov? To resnico pripoznavajo pač vsi, da gmotna neodvisnost od nasprotnika omogoča možato nastopanje in samostalnost. Naravno je stremljenje narodnih krogov v Celju, priti do onega blagostanja, da Slovenci prevladajo končno svoje nasprotnike. Letos se je opetovano naglašalo, kakšno moč ima v narodnostnem boju »cvenk«. »Jug«, list idealno navdahnjene mladine, je v svojem članku: »Realizirana narodnost« šel v tem materijalističnem naziranju predaleč; tudi »Slovenec« je enkrat naglaševal: »Denar je sveta vladar«. V tem stremljenju se poslužujejo v Celju »modo furioso«, ne na ugled slovenske narodnosti. Tako se ne godi ne na Kranjskem, ne na Primorskem. Uprav v takem lovu začena ginevati narodni ponos, prezira se idealno stremljenje...

— **Slovensko gledališče.** V soboto se bode pela zadnjikrat v sezoni, in sicer ob znižani vstopnini Halévyjeva velika opera »Židinja«. — V torek, 15. t. m. nastopi prvokrat v veliki tragični vlogi gospodična Terševa, in sicer kot Mina. — V petek, 18. t. m. se bode pela prvokrat v sezoni Bizetova opere »Carmen«, v kateri se predstavi občinstvu nova mezzosopranistinja gđ. Romanova. Proti koncu t. m. bo gostovala gospa Irma Polakova, prihodnji mesec gostuje gospod ravnatelj Andrija Fijan iz Zagreba, meseca decembra pa nastopi kot gost naša slovenska umetnica Vela Nigrinova iz Belagrade.

— **Pevsko društvo „Ljubljana“** priredi v nedeljo dne 10. nov. t. l. v Sokolovi dvorani »Narodnega doma« svoj »Martinov večer«, z jako obširnim in zanimivim vsporedom, koji se pravočasno objavi.

— **Krojaško bolniščno podporno društvo v Ljubljani** ima v nedeljo 13. t. m. v gostilni »pri Lozarju« ob 2. uri popoldne svoj četrtletni občni zbor. Člani in sodrugi so prijazno vabljeni, da se shoda udeležijo.

— **Prenehala epidemija.** V Bukovji v postojnskem okraju je prenehala davica. Bolan je še jeden otrok. Izmed zbolelih dveh odraslih žensk in desetih otrok je umrlo pet otrok.

— **Srečen lov.** Pri lovu, ki je bil minulo nedeljo v lovskem revirju najemnika lova, gosp. Dolenc iz Kranja, in sicer v Št. Jurji pri Kranji, je bilo ustrelenih 60 zajcev.

— **Pijančeva smrt.** Dne 7. t. m. se je dninar Ivan Koželj iz Mengša, noričen pijanec, vtihotapil v hlev Franca Vrhovca v Spodnji Šiški, da bi tam prenočil. Drugo jutro so našli Koželja mrt-

vega. Bržčas se je bil preveč nalil z žganjem.

— **Iz kaznilnice pobegnil.** Mesarski pomočnik Fran Zupanc iz Šmarce v kamniškem okraju je dne 5. t. m. pobegnil iz kaznilnice v Gradiško. Zupanc je 23 let star. Kazensko obleko Zupancovo so našli naslednji dan na polju, o begunu pa ni sledu.

— **Nemci v Ptuj** so te dni napravili demonstracijo pred »Narodnim domom« in napadli iz »Nar. doma« odhajajoče Slovence s kamni in s palicami. Razgrajanje je trajalo skoro celo uro, a policija ni ničesar slišala in ničesar videla. Afera pride pred sodišče.

— **Laški anarhisti v Trstu.** V torek je tržaška policija aretirala dva nevarna, iz sosedne Italije došla ptiča, 32 letnega Tomaža Querciola iz Rimini in 22-letnega Jos. Benzi iz Forli. Pri Quercioli je policija našla mnogo anarhističnih knjig in spisov iz Mattersona in iz Buenos-Ayresa v Ameriki. Querciola je na policiji sam priznal da je anarhist in sicer »za akcijo sposoben anarhist«.

— **Trgatev v Istri** je letos tako obilna, da je težko najti kupcev za grozdje za mošt in primanjkuje posode, da se shrani nov pridelek, posebno v južni Istri. Mnogo grozdja je moralo ostati na trtjah. Staro vino se ponuja pod ceno, po 7 do 8 gld. hektoliter, da se dobi v kletih prostora. Grozdje se je prodajalo celo po 2½, novčiča, teran po 5 do 6 novčičev. V Dinjanu je trgatev nad vsa pričakovanja obilna, jednake razmere so v Kanfanaru in Poreču. Nastala je takorekoč prava »beda preobilja«.

— **Izgredi na Reki.** Kakor smo že poročali, so bili v nedeljo na Reki veliki izgredi. Provročili so jih pristaži laške stranke iz jeze, da je bil izvoljen drž. poslanec madjarski kandidat grof Batthyany in ne laški kandidat profesor Zanella. Aretiranih je bilo tedaj 120 oseb. Kakor se zdaj čuje, je bil v tem boju — pri katerem je bil finančni ravnatelj Weinlich ranjen z nožem, min. svetnik Kaukovsky udarjen s palico, reški guverner grof Szapary pa udarjen s pestjo po obrazu, tudi vse polno redarjev ranjenih. Toženih je tudi več žensk, da so ranile redarje, jedna pa da je metala polena na vojaštvo.

— **Vspored velikemu večernemu koncertu,** katerega priredi »Ljubljanska meščanska godba« v nedeljo, 13. oktobra v telovadnici »Narod. doma« pod osebnim vodstvom kapelnika g. H. Beniška: 1. »Nibelungi«, koračnica R. Wagner. 2. »V pomladni noči« valček L. Jessel. 3. »Vlasta«, overtura, E. Napravnik. 4. »Intermezzo iz balleta Naila«, L. Delibes. 5. »Sutra rano«, pesem za krilni rog in posauno, D. Jenko. 6. »Velika fantazija«, iz opere Herodias, J. Massenet. 7. Triumfalna koračnica, iz opere »Sabska kraljica«, Ch. Gounod. 8. Overtura iz opere »Rajmond«, A. Thomas. 9. Podoknice iz opere »Teharski plemiči«, D. Jenko. 10. Koncertna polka iz »Suite«, A. Dvořak. 11. Potpourri iz opere »Čarostrelec, C. M. Weber. 12. »Et«, polka hitra, V. Parma. — Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 30 kr. za osebo. Koncert vrši se pri pogrnjenih mizah. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Hranilnična knjižica ljudske posojilnice** je bila pred jednim tednom ukradena mestnemu delavcu Jos. Črnagoju iz zaklenjenega kovčega v njegovem stanovanju, na Gruberjevi cesti št. 5. Tat je na knjižico vzdignil 100 K in dal isto potem nazaj v kovčeg. Črnagoj je tatvino šele včeraj opazil, ko je nesel spet denar v posojilnico. Tatvino sumljiv je bil delavec Anton Črnič, katerega je tudi policija aretovala. Črnič je priznal, da je okradel Črnagoja.

— **Sleparka.** Dne 11. septembra t. m. je prišla v hotel »pri avstrijskem carju« na sv. Petra cesti št. 5 neka ženska, ki se je vpisala v knjigo za tujce »Camilla Willsdorf aus Wien«. Stanovala je v hotelu devet dni, ne da bi bila kaj plačala. Deseti dan je pobegnila in pustila v hotelu le kovčeg s staro raztrgano obleko. Policija je sedaj dognala, da je sleparka Neža Zdešarjeva iz Ljubljane.

— **Pobalinstvo.** Na sv. Petra cesti sta včeraj zvečer dva kamnoseška vajenca pri menjalnici med relse električne železnice položila kos deske, in bi se bila

lahko velika nesreča pripetila, da se ni to pravočasno opazilo. Upamo, da dečka zadene zaslužena kazen.

— **Ženski pretep.** Danes zjutraj sta se na Bleiweisovi cesti stopli dve ženski. Vlekli sta se za lase in praskali po obrazu. Povod je bila ljubosumnost, ker je jedna drugi zapeljala moža.

— **Mestna kopel.** Od dne 25. avgusta do 21. septembra t. l. oddalo se je v mestni ljudski kopelji 1693 kopel, in sicer za moške 1344 (pršnih 774, kadnih 370), za ženske pa 349 (pršnih 42, kadnih 317).

— **Tedenski izkaz** o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 29. septembra do 5. oktobra 1901. Število novorojencev 8 (=1138‰), umrlih 19 (=2821‰), mej njimi jih je umrlo za škrlatico 1, za vnetjem sopilnih organov 2, vsled mrtvouda 1, vsled nezgode 1, za različnimi boleznimi 14. Mej njimi je bilo tujcev 7 (=368‰), iz zavodov 10 (=526‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za škrlatico 3, za ušenom 1 oseba.

* **Posnemalec Bonaventure.** Nadškof Kohn v Olomucu misli v zadnjem času celo prekositi ljubljanskega vladiko v mržnji svojih političnih nasprotnikov. Njegov zadnji ferman prepoveduje najstrožje, da »katoliki« ne smejo kupovati pri »sovražnikih«, ne smejo hoditi v njihove gostilne, čitati »brezverskih« listov ter žuga, da preloži vse svoje zavode iz Olomuca, ako se mesto ne upogne pred njim. Nekaj žida visi na Kohnu še zmiraj; naj se raje obrne do svojih delavcev in jim ne skubi njih krvavega zaslužka.

* **Iz slovanskega sveta:** Svetovnoznani potovalec češki po Afriki, dr. E. Holub, je na Dunaju hudo zbolel za malarijo. — V Pragi se je poslovil v nedeljo, 8. oktobra od »Narodnega gledališča« velezaslužen gledališki igralec in sloviti češki igropisec Šamberk. — Dr. Kramář javlja, da so vesti o njegovem prestopu k pravoslavlju izmišljene.

* **Ustreljen parasit.** Kakor smo že poročali v brzojavki, je ustrelil 8. t. m. fabrikant Ernest Löwenfeld na Dunaju 24letnega poročnika 15. huzarskega polka, Benno Soyko. Soyka je namreč zapeljal 40letnemu fabrikantu ženo, na kar ga je mož pozval na dvoboj, ki se je vršil popolnoma pravilno v prisotnosti sekundantov in zdravnikov. Löwenfeld je pri drugem strelu smrtno zadel svojega nasprotnika, ki je v par trenutkih umrl. Poročnikov oče je vedel, da se sin bije; ko je izvedel, da je mrtev, se je zgrudil nezavesten na tla. Potem pa se je vedel popolnoma kavalirski.

* **Nečloveško.** Pred kratkim je v Deču na Hrvaškem ustrelil občinski redar Gruič neko ženo Mileno Maksimovič, ko jo je zvečer zasačil na kuruzišču, kjer je kradla koruzo. Žena je zbežala, toda redar jo je bežečo ustrelil. Življenje — za par koruznih storžev! Redar je zaprt ter pride pred sodnijo.

* **Turške dijaške kolajne.** Sultan je ustanovil za one dijake na vojaških pa tudi civilnih šolah, ki so se izkazali z izpričevali z odliko, zlato in srebrno kolajno. Kolajno smejo podedovati pravni dediči, toda na prsih sme jo edino nositi dotični odlikovanec sam.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 10. oktobra. Ministrski predsednik Körber je dr. Pacaka in Stranskega zagotovil, da nikakor ne misli na kako parlamentarno kombinacijo, ki bi bila naperjena proti Čehom.

Praga 10. oktobra. Po deželnem volilnem redu se vrši, ako pri prvi volitvi noben kandidat ni dobil absolutne večine, druga volitev in šele potem, če tudi ta ni imela uspeha, ožja volitev. Druga volitev za tistih 22 mandatov, ki pri prvi volitvi niso bili odani, se vrši, še predno se snide drž. zbor, najbrž dne 14. t. m., ožja volitev pa po sestanku drž. zbora. Češki agrarci, ki so pri prvi volitvi dobili 15 mandatov, upajo, da dobe pri drugi in pri ožji volitvi še 4 al 5 mandatov, tako da jih bodo imeli 15 ali 20. Pri kompromisnih pogajanjih z Mladočehi so agrarci zahtevali 30 mandatov.

Beligrad 10. oktobra. Pri pripravi za vsprejem kralja in kraljice v Kruševcu je eksplozivni dinamit 12 hiš se je vnelo, 3 osebe so bile ubite, 14 ranjenih. Kralj in kraljica sta vsled tega odpovedala svoj prihod.

Petrograd 10. oktobra. Car in carica nečeta sprejeti srbskega kralja in srbske kraljice. Vzrok je ta, da je kraljica Natalija poslala carju originalna pisma, ki jih je svoj čas pisala kraljica Draga nekemu francoskemu inženjerju. Iz teh pisem izhaja, da je sedanja kraljica z dotičnim inženjerjem imela intimno znanje in ga hotela prisiliti, da se ž njo poroči, trdeč, da je od njega v blagoslovljenem stanju.

Pariz 10. oktobra. Na predlog prokuratorja republike je sodišče izreklo konfiskacijo vsega imetja tistih katoliških redov, ki niso prosili za avtorizacijo.

Pariz 10. oktobra. Osrednje vodstvo francoskih rudarjev in premogarjev se snide 20. t. m. v Saint-Ethienneu, da sklene, ali naj se začne generalni štrajk ali ne. Vladni listi menijo, da je generalni štrajk neizvedljiv.

London 10. oktobra. »Times« naznanja, da je burski general Botha, dasi so ga Angleži od vseh strani obkolili, s celo svojo armado srečno ušel.

London 10. oktobra. V Kapstadtu in v okolici, potem v okrožjih Wynberg, Simonstown, Port Elisabeth in East London je razglašeno obsedno stanje.

Bruselj 10. oktobra. Včeraj je bilo dve leti, kar se je začela vojna v Južni Afriki. V Hilversumu se je tem povodom poklonila prezidentu Krügerju neka deputacija, napram kateri se je Krüger izrazil, da bo vojna sicer še dolgo trajala, da se pa gotovo konča s popolno zmago Burov.

Poslano.*

Gospod **Ethin Kristan** se je v zadnjem »Rdečem Praporu« mogočno obregnul ob mene, ker sem ga — za kar bi mi bil še lahko hvaležen — opozoril z ozirom na idrijske volitve, kam vodi njegova politika. G. K., ki se je že tolikokrat pohvalil s svojo koncilantno pisavo napram — klerikalnim listom, me kar pavšalno natolcuje in sumniči, dasi ne more niti besedice navesti v zagovor svoje temne preteklosti v stranki, katero »reprezentira«. Ako sem socialist ali ne, o tem nima g. K. ničesar razsojevati: to je stvar posameznika istotako, kakor je bila Kristanova stvar, da je bil ustanovil socialističen list proti socialni demokraciji. Prav navadna laž pa je, da jaz rotim slovenske socialne demokrate, naj vržejo svoje vodstvo ob tla in naj se združijo z liberalci. Jaz sem trdil, da se g. K. da popolnoma voditi od svojih osebnih simpatij ali antipatij in to tudi še danes stoji, njegovo zavijanje dejstev v »R. P.« so za to dokaz več. »R. P.« me psuje tudi s »Pfaffenfresserjem«. Tako torej? Jaz spoštujem vsakega poštenega duhovnika, a bil sem in bodem nasprotnik klerikalne politike. Gospod Ethin Kristan, kateremu je tako prokleto vse edno, ali zmaga na Kranjskem klerikalna ali liberalna stranka, ki je svoječasno v istem »R. P.«, vse eno, ali v šali ali zaresno, ponujal i pobožnemu »Slovencu« svoje podlistke — je res zelo usmiljen. Človek torej, ki se leta in leta bori proti reakciji in proti črni internacionali, katera hoče slovenskega kmeta in delavca zaslužniti in ukleniti v staroveške okove, je pri g. K. fanatik, za katerega je vsaka psovka dobra. Potem pa se še ljudje čudijo, da se je v Idriji sklenil kompromis med socialnimi demokrati in klerikalci. Nazadnje me »R. P.« apostrofira, da sem baje »jezen« na jugoslovansko socialno demokracijo. To bi bilo za to stranko pač menda popolnoma brez pomena. »Rdečemu Praporu« je le na tem, da bi me nekoliko — denunciral in pa svojo — jezo prikril. Toliko pa bodi »R. P.« že takoj tukaj povedano, da je še ljudij med slovenskimi socialisti, ki bodo odslej nekoliko bolje pazili na izvestne politične pustolovce... **R. D.**

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Narodno gospodarstvo.

— **Dobavni razpis.** Zaradi do-
have potrebščin, kakor: sastav, olja, mila,
lojenih- in stearin-sveč, vrvi, koscev itd.
za c. in kr. pomorski arsenal v Pulju za
leto 1902., se bo vršila ponudbena raz-
prava, in sicer za olivno olje 14. decembra
in za druge predmete dne 30. oktobra t.
l. ob 4. uri popoldne. Ponudbe se imajo
najkasneje do 3. ure popoldne omenjenih
dni vložiti pri adjutanturi poveljništva c.
in kr. pomorskega arsenala v Pulju.

Zahvala.

Gospod Matija Arko, nadučitelj v Begunjah
pri Cirknici, daroval je za uboge otroke hreno-
viške šole 14 kron. Služboval je v Hrenovicah
čez 24 let kot nadučitelj in organist z najboljšo
pridnostjo v šoli in zunaj šole. Čast takemu go-
spodu!

Krajni šolski svet v Hrenovicah.
Matevž Milharilič.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 3. oktobra: Marija Kisona, dekla, 33
let, Hrenove ulice št. 17, Brightova bolezen. —
Ana Zemli, skladiščnega delavca hči, 1½ meseca,
Jenkovce ulice št. 15, črevesni katar.

Meteorologično poročilo.

Vilma nad morjem 806,2 m. Srednji srčni tlak 756,0 mm.

Okt.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Temperat- ura v °C	Vetrovi	Nebo	Močnina v 24 urah
9.	9. zvečer	728,5	10,3	sl. sever	dež	27 mm.
10.	7. zjutraj	730,6	6,5	sl. jzhod	oblačno	
	2. popol.	732,7	15,8	sr. sever	del. oblač.	

Srednja včerajšnja temperatura 9,5°, nor-
male: 11,6°.

Dunajska borza

dne 10. oktobra 1900.

Skupni državni dolg v notah	98,55
Skupni državni dolg v srebru	98,45
Avstrijska zlata renta	118,55
Avstrijska krona renta 4%	95,50
Ogrska zlata renta 4%	118,55
Ogrska krona renta 4%	92,70
Avstro-ogrski bančni delnice	1630 —
Kreditne delnice	8207,5
London vista	239 —
Nemški državni bankovci za 100 mark	117,27½
20 mark	23,42
20 frankov	19 —
Italijanski bankovci	92,25
C. kr. cekini	11,31

Trgovina mešanega blaga

dobro vpeljana, v kakem večjem okraju
ali blizu kakega industrijalnega podjetja,
se želi prevzeti do 31. decem-
bra t. l. (2196—1)
Ponudbe na upravništvo »Slov. Nar.«.

V kavarni „Evropa“

se oddajo sledeče novine:

»Wiener Allgemeine Zeitung«, »Deutsche
Zeitung«, »Deutsches Volksblatt«, »Süd-
steirische Presse«, »Leipziger Illustrirte
Zeitung«, »Wiener Fliegende«, »Wiener
Pacht Caricaturen«, »Figaro«, »Kikeriki«,
»Simplicissimus«, »Buch für Alle«, »Soča«.

Ravno tam se prodajo po nizki ceni

stoli. (2178—2)

Ženitna

penudba.

Trgovec, 28 let star, s staro,
renomirano trgovino, želi znanja z
18 do 23 let staro omikano gospico,
ki naj je pridna gospodinja in ima
večje premoženje.

Resne ponudbe s sliko, koja se
30pet vrne, blagovolé naj se nasloviti
pod »Jskrena ljubezen« poste restante
Ljubljana do 25. t. m.

Diskretnost v vsakem oziru se
jamči. (2198—1)

Mnogo dam, žal, ne misli na to,

da se mora lepota skrbno gojiti, ter uporabljajo za svojo toaletto najcenejša in najlažja mila. Dajte
se svari, lepe dame, s slabimi, valed sode ojastrimi mili se uniči lepota obraza, nežnost polti. Vpo-
rabljajte za svojo toaletto Doeringovo milo s sovo. To popolnoma ojastrine pristo in masčobe bogato
milo je dokazano najboljšo sredstvo za gojitev polti. Ne samo, da pouzroči lepoto polti, nego jo tudi
vzdržuje. Za 60 vin. se dobiva povsod to izvrstno milo za dame. Generalna zaloga: A. Motsch & Co.,
Wien X. Glavno zalogo imata: Vaso Petričić in Anton Krisper v Ljubljani. (591—3) b

Spretna prodajalka

išče službe. Nastop možen od dne 15. okt.
t. l. dalje. (2156—3)

Ponudbe vsprejema upravništvo »Slov.
Naroda« pod šifro „M“.

Zanesljive osebe

se sprejmejo pri prodaji patentovanih novostij
in izdelkov, ki so za vsako domačijo neobhodno
potrebni. — **Konkurenca je izključena.**
Visoka provizija, eventualno stalna me-
sečna plačila od 120 do 150 K zagot-
ovljena.

To zastopstvo se more oskrbovati kakor
postranski zaslužek.
Vprašati je treba pri tvrdki **Klimež
& Co., Praga 1134/II.** (2197—1)

Špecijalna trgovina za kavo Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte
priporoča

kavo Santos dobrega ukusa po gl. 1.— kilo
„ **Neilgherry** aromatično-
krepkega okusa „ 1,40 „
„ **Piraldy** najfinerega okusa „ 1,60 „
Poštne poslatve po 5 kil franko.

Vsakovrstno špecijalno blago v najboljši
kakovosti. (12-194)

Glavna zaloga J. Klauer-jevega „Triglava“.

Mejnarodna panorama.

V poslopu meščanske bolnice.

Vstop s sadjarskega trga. — (Pogačarjev trg.)

Razstavljeno le do sobote, dne
12. oktobra:

**Potovanje po interesantni
slikoviti štajerski deželi.**

Naj nikdo ne zamudi ogledati si te kra-
sotne kraje, kateri so bili nalašč za našo
panoramo letos fotografirani.

Otvorjeno vsak dan, tudi ob nedeljah
in praznikih, od 9. ure zjutraj do
9. ure zvečer. (2194)

Vstopnina za odrasle 40 h, za otroke, dijake
in vojake do narednika 20 h.

Ges. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž.
Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno,
čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling
v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri
5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal
v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. —
Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pon-
tabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob
3. uri 58 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno,
čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob je-
zeru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz, čez
Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Ma-
rijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago,
(direktni voz I. in II. razreda), Lipsko, Dunaj via
Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiž,
Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. Trst-
Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga
v Novo mesto in v Znojmo. Osonni vlaki: Ob 7. uri
17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri
55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz
Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Du-
naja via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzens-
festa, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna,
Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I.
in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni
vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni
vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba,
Marijinih varov, Plzna, Prago, (direktni vozovi I. in
II. razreda), Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra,
Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella
ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mo-
horja, Pontabla. — Ob 4. uri 41 m popoldne
osonni vlak z Dunaja Ljubna, Selzthala, Beljaka,
Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pon-
tabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Du-
naja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga
iz Novega mesta in Kotevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri
in 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob
8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol.
v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj,
ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob
10. uri 25 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru,
poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v
oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.
Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m
dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m
zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in
samo v oktobru. (1893)

V najem se dá

hiša z gostilno in prodajalnico

na več let po dobrih pogojih na Rečici,
občina Bled, prav blizu nove projekti-
rane postaje bohinske železnice.

Več se izve pri posestniku **Franu
Jekler-ju.** (2189—2)

Najlepši lesk na perilo

se zajamči tudi nevaženi roki po jako priprosti uporabi svetovno
znanega

američanskega skroba na lesk

Fritz Schulz jun., Act.-Ges.

Lipsko in Heb (Eger).

Najnovejšo odlikovanje:
Zlata svetinja
Svetovna razstava Pariz 1900.

Le pristen, če ima vsak zavoj poleg stoječi Globus (varstveno znamko).
Cena zavoj 24 vin.; na prodaj v večini špecijalnih in drogerijskih
trgovin in prodajalnic mila. II. 3 (2065—1)

Feliks Toman

kamnoseški mojster

Resljeva cesta št. 26. Ljubljana Resljeva cesta št. 26.

priporoča svojo največjo zalogo izdelanih

črnih nagrobnih piramid

iz švedskega granita, sijenita in labradorja lastnega izdelka, kakor tudi

nagrobne spomenike in križe (2118—4)

od različnih najtrpežnejših marmorjev; sprejema vsakovrstna naročila na **stavbena**
in **umetna kamnoseška dela** in ima na skladišču **robnike od**
granita kakor tudi **kocke od porfirja** za tlakovanje trotovarja.

Ploče za pohištvo od različnih marmorjev po najnižji ceni.

Pisar (2180—2)

z dobrimi spričevali, izurjen v zemlje-
knjižnih stvarih in s prvim pisarniškim
izpitom, želi vstopiti s 1. novembrom k
sodišču, v odvetniško ali notarsko pisarno.
Ponudbe pod A. T. poste rest. Ptuj.

Komí

špecerijske stroke, dobi takoj dobro
mesto. (2195—1)

Ponudbe: Ljubljana, poštini predal 64.

Dobro ohranjen

harmonij

ki ima 5 oktav in 10 registrov, pripraven
tudi za pevska društva, se prodaja prav
po ceni. (2177—2)

Kje? pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Na pol zastoni

se prodaja

I zimska suknja in I poveršnik.

Vpraša naj se na Miklošičevi cesti
št. 36, II. nadstr., desno. (2202—1)

Istrijsko in laško

brinje

najboljše vrste prodaja po ceni

A. Šarabon

v Ljubljani, Sv. Petra mitnica.

Vzorci se pošiljajo na zahtevo brezplačno.
Tam se dobi tudi (2200—1)

Barthelno klajno apno za živino.

Za neko mlekarijo blizu Ljubljane
se sprejme dostojen, oženjen

majar

najraje če ima eno ali dve za delo spo-
sobni hčeri. (2199—1)

Kje? pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Proda se

hiša

z obširno in dobro založeno trgovino.
Skupna vrednost 80—90.000 kron.

Trgovski promet 72.000 kron.

Kje, pove upravništvo »Slovenskega
Naroda«. (2155—3)

Smrekove storže

kupuje na
cele
vagone po
najvišji
ceni in v vsakem številu. — Ponudbe
sprejema (2172)

Anton Renko

eksporna trgovina

v Tržiču na Kranjskem.

Pozor!

Jutri in vsak petek

se dobé (2201—1)

v gostilni „Miramar“

različne, sveže in okusno pri-
pravljene

morske ribe.

(2126—8)

GRİČAR & MEJAČ

Ljubljana, Prešernove ulice 9

naznanjava najuljudneje svojim p. n. odjemalcem, da imava
za prihodnjo zimsko sezono v kon-
fekciji za dame najnovejše modele

v veliki izberi v zalogi in prosiva, da naju v prav mnogem šte-
vilu počasté, zagotavlja najceneje in najsolidnejšo postrežbo.
Ilustrovani ceniki na zahtevo zastoni in poštne prosto.